

Акцентуємо увагу на тому, що підсумком впровадження технології проблемного навчання та ділової гри є перетворення діяльності студентів від спостереження, слухання, запам'ятовування, виконання дій за зразком до активної участі у вирішенні проблем, виявляючи при цьому репродуктивний і продуктивний рівень пізнавальної діяльності.

Отже, проведене дослідження дає підстави стверджувати, що розробка й використання інноваційних технологій у навчальному процесі сприяє підвищенню ефективності та результативності навчання, а також розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців.

Список літератури:

1. Бакланов А. О. Роль інновацій в мирових процесах економічного росту и розвитку / А. О. Бакланов, Н. И. Диденко. СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2007. – 414 с.
2. Кукушин В. С. Педагогические технологии / В. С. Кукушин. Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. – 476 с.
3. Оконь В. Введение в общую дидактику / В. Оконь. М. : Высшая школа, 1990. – 381 с.
4. Топоркова-Буланова М. В. Педагогика и психология высшей школы / М. В. Топоркова-Буланова. Ростов-на-Дону, 2002. – 544 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров. М. : Академия, 2002. – 272 с.

*Федорець В. М.
м. Київ, Україна*

АНТРОПОЛОГІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ЗНАТЬ ЯК АКТУАЛЬНА СКЛАДОВА МЕТОДОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

*Exemplumque Dei quisque est in imagine parva
Кожна людина є образ божества в малому вигляді*

Постановка проблеми. Переважно в методологіях в тій чи іншій мірі відображаються і трансформуються актуальні проблеми сучасності. Наші пошуки не є виключенням і спрямовані, перш за все, на

методологічну рецепцію і рефлексію тематики людини у її величній поліонтологічності. В наш час методологічно значимим метасистемним питанням, що визначає необхідність звернення при розробці методології розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури до актуалізації проблематики антропологізації, до філософсько-педагогічної рефлексії тематики добра [2] і милосердя, є антропологічна криза, що за Освальдом Шпенглером [1] характеризує загалом цивілізаційний етап розвитку культури. Вказані системні кризисні процеси, що значною мірою обумовлені домінуванням позитивістської парадигми, знайшли своє відображення і в освітніх деантропологізуючих і деонтологізуючих ідеях, практиках і підходах, що проявилось в форматах ідеологізації, мілітаризації, технологізації, тотального контролю тощо. Відголоски цих явищ присутні також і в практиках фізичної культури у вигляді шиккування, змагальних контекстів побудови методики та ін.

Антропологізація є актуальним напрямом в постнекласичній освіті [5] і наuzzi. Вона відображає сутнісні й парадигмальні зміни в професійній свідомості, що зумовлено «антропологічним поворотом» в соціогуманітарній і науковій сферах. Наше бачення необхідності антропологізації знань про здоров'я уявляється як значима складова методології розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури в умовах післядипломної світи і є відповідним антропологічно орієнтованій постнекласичній парадигмі [1] та антропологічним і гуманістичним традиціям української і світової педагогіки. Антропологізація, яка спрямована на формування в людині людського, людино мірного, висвітлюється нами як шлях до олюднення педагогіки здоров'я і здоров'язбережувальних знань через розширення в їх складі смислів і значимості духовного, антропологічного, гуманістичного, кордоцентричного і культурного вимірів. Вона також розуміється як системний чинник протидії деантропологізації, деонтологізації та спрощенню людини.

Вказана проблематика в науковій педагогічній літературі висвітлена недостатньо, що разом із теоретичним значенням та практичною необхідністю визначає наше дослідження як актуальне.

Метою нашого дослідження було визначення шляхів формування методології розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури в умовах післядипломної освіти на основі діяльнiсно орієнтованої актуалізації і рецепції проблематики атропологізації здоров'язбережувальних знань.

Виклад основного матеріалу. Людиномірний шлях до збереження здоров'я людини, до гармонізації її самої та взаємодії зі світом ми перш за все бачимо через культурно-освітній процес антропологізації, який тепер є значимим метадисциплінарним трендом [3]. Даний напрям в наших культурно орієнтованих педагогічних і епістемологічних трансформаціях здоров'язбережувальних знань і когнітивної сфери педагога визначається як пріоритетний та інноваційний [7]. Тому в структурі здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури нами виділяється як значимий – *антропокультурний компонент*. Теоретичним підґрунтям вказаних візій є роботи А. І. Зазюна [2], М. Фуко, а також М. Шелера, К. Г. Юнга, М. Бердяєва, Е. Фрома, Е. Хола, М. Мосса, Г. Сковороди, Л. С. Франка, В. Франкла, Ю. М. Федорова, М. Хайдегера, К. Ясперса, В. Г. Кременя та ін..

Антропологізацію здоров'язбережувальних знань ми розуміємо як комплекс культурно-освітніх трансформацій, які спрямовані на формування у вказаних знаннях якісно нових характеристик на основі антропологічно-ціннісних смислів, інтенцій, контекстів та антропоорієнтованого розширення і поглиблення наявного змісту. Вказані метаморфози здоров'язбережувальних знань можуть бути реалізовані через інтеграцію культурних, педагогічних, епістемологічних, герменевтичних трансформацій і впливів, що нами розглядаються як інноваційний освітній процес антропоцентричної спрямованості. Основними є операції актуалізації, рецепції, трансферу, екстраполяції, інтерпретації, тлумачення, інтеграції, аплікації знань про здоров'я і людину, розглянуті в широких антропологічних і дотичних до них смислових контекстах, духовних, ціннісних, екологічних, вітальних, екзистенційно-креативних [6], екзистенційно-аксіологічних [1] та ін..

Необхідно відмітити, що вказані операції стосуються не тільки впливу на змістовну складову знань. Вони, перш за все, спрямовані на антропологічно-ціннісну трансформацію наявних в здоров'язбережувальних знаннях ідей, інтенцій, знанневих передумов формування когнітивних установок, цінностей і смислів, а також на відповідні метаморфози того емоційного заряду і контекстів, які ці знання несуть і формують. Особливо значимими в процесах антропологізації є привнесення в знання про здоров'я смислів та інтенцій добра, любові і милосердя, які ми розглядаємо як центральні складові *антропологічно орієнтованої онтологічно-смислової основи* розвитку здоров'язбережувальної компетентності.

Уточнюючи необхідно відмітити, що особливо значимими є антропологічно-ціннісно орієнтовані репрезентації та герменевтизація знань, а також використання герменевтичної рефлексії в методології, методиці і в навчальному процесі для ефективного включення знань та практик збереження здоров'я в інтелектуально-ціннісний компонент здоров'язбережувальної компетентності. Такі педагогічні стратегії обумовлюють певний антропологічно спрямований вплив не тільки на семантику, структуру і зміст здоров'язбережувальних знань але й визначають також трансформацію їх смислових контекстів, інтенціональності та форм репрезентації. Загалом, окрім формування базисних уявлень про цілісний антропний образ людини як поліонтологічної, телеологічної і мудрої істоти, що має добре серце, антропологізація спрямована на розвиток і зростання екзистенційного, герменевтичного, рефлексивного, креативного, репрезентативного, інтелектуального, комунікативного, евристичного, смислового та аксіологічного потенціалу здоров'язбережувальних знань.

В контексті вище сказаного зростає аксіологічна і гуманізуюча роль педагогіки добра А. І. Зязюна [2], яка є тим культурно-освітнім напрямом, що антропологізує, гуманізує і онтологізує освіту та робить її екзистенційно наповненою і цікавою культурно-освітньою практикою. Смислове ядро цієї освітньої системи сформоване на основі ідей добра, людяності і людиномірності, що визначає її потужні соціально-перетворювальний, методологічний і практично-діяльнісні потенціали.

Висновки: 1. При формуванні методології розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури антропологізація визначається як основний смислоформуючий методологічний напрям, який інтегрує філософсько-педагогічні, етичні, культурологічні, герменевтичні та епістеміологічні стратегії трансформації знань про здоров'я, а також визначає антропологічно-ціннісні впливи на когнітивну і особистісно-психологічну сфери вчителя і на його професійно-технологічні установки та інтенції.

2. Антропологізацію здоров'язбережувальних знань ми розуміємо як комплекс культурно-освітніх трансформацій, які спрямовані на формування у вказаних знаннях якісно нових характеристик на основі антропологічно-ціннісних смислів, інтенцій, контекстів та розширення антропно орієнтованого змісту.

3. Педагогіка добра А. І. Зязюна нами розглядається як ефективний антропологічно орієнтований і культуровідповідний культурно-освітній напрям, який може бути впроваджений у практику післядипломної освіти для розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури і перш за все для формування таких освітньо значимих рис вчителя як доброта, сердечність, відповідальність, людяність, милосердя, інтелектуальна совість. В контексті реалізації ідей антропологізації в нашій методології добро, милосердя, людяність, сердечність та любов до людей розглядаються як специфічні онтології та інтегративно репрезентуються у форматі *антропологічно орієнтованої онтологічно-сислової основи* розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури.

Список літератури:

1. Баева Л. В. Экзистенциальная аксиология // Экзистенциальная традиция: философия, психология, психотерапия. - 2006. - № 2. - С. 33-40.
2. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посібн. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
3. Корабльова В. М. Антропологізація як метадисциплінарний тренд: межі застосування // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Випуск 663-664. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 263 с. – С. 218-223
4. Кремень В. Г. Людиноцентризм в освіті : сучасний напрям розвитку духовності нації / В. Г. Кремень // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 2. – С. 17-30.
5. Макарова Н. С. Социокультурные основания трансформации дидактики высшей школы / Мир науки, культуры, образования № 4-1 / 2010 С. 171-175
6. Ревич Илья Михайлович. Экзистенциально-креативное содержание феномена человечности : диссертация ... доктора философских наук : 09.00.13.- Хабаровск, 2002.- 310 с.
7. Чала О. В. Трансформація знань як чинник інноваційного розвитку. Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Харків Серія «Економічні науки». Том XV. №2. 2012. С. 21–25 [file:///C:/Users/FVM/Downloads/VMSU_econ_2012_15_2_6%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/FVM/Downloads/VMSU_econ_2012_15_2_6%20(3).pdf)
8. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. Т.1. Гештальт и действительность. / О. Шпенглер ; пер. с нем., вступ. ст. и примеч. К. А. Свасьяна. – М. : Мысль, 1993. – 663 с.